

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.562/2024/4.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Poprádi Zsolt ügyvéd

ügyvéd címe

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

Dr. Kovács Loránd Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe1

A per tárgya:

sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

33.P.22.042/2024/5.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja. Mellőzi a www.pestisracok.hu kezdőoldalán 24 órán keresztül elérhető helyreigazító közlemény közzétételét.

Kötelezi az alperest, hogy 5 napon belül a pestisracok.hu oldal kezdőoldalán tegye közzé a „Helyreigazítás a »Kidobta az MSZP a települési alpolgármestert« című cikkkel kapcsolatban” címet az eredetileg megjelent címmel azonos tipográfiai jellemzőkkel, 24 óráig elérhetően, oly módon, hogy arról a 2024. június 9-én megjelent írás linkelt tartalomként elérhető legyen.

Ezzel egyidejűleg az eredeti cikkben – közvetlenül annak címe alatt, az elérhetőség időpontjáig – tegye közzé az alábbi helyreigazító közleményt:

„Cikkünkben valótlanul állítottuk, hogy felperes ellen a cége törlése következtében gazdasági bűncselekmény miatt nyomozást indítottak”.

Egyebekben az elsőfokú ítélet fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a cég1 Zrt.-t (alperes címe), hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 180.000 (száznolcvanezer) forint másodfokú költséget, az államnak pedig 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az illeték megfizetése e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az alperes által szerkesztett és a cég1 Zrt. által kiadott www.pestisracok.hu weboldalon 2024. június 9-én „Kidobta az MSZP a települési alpolgármestert” címmel cikk jelent meg, mely az alábbiakat tartalmazta:

[2] „Annak azért van némi diszkrét bája mindig, amikor az egykori pártszövetségesek igen határozottan határolódnak el egymástól, persze az még pikánsabb, ha az általuk támogatott polgármestert tartják méltatlannak arra, hogy beálljanak mögé. Az MSZP ebben különösen élen jár: legutóbb éppen településen közölték, hogy egyéb érdekelt1 alkalmatlan arra, hogy városvezető legyen. Pedig úgy nevezte ki az MSZP-s gazdasági alpolgármestert, hogy felperes cégét korábban adótartozás miatt törölték és gazdasági bűncselekmény miatt indítottak ellene nyomozást. [a bevezető vége]

[3] Igazi szocialista tempóban mutatta be az MSZP települési szervezete, mennyire lehet komolyan venni őket. Nemcsak szövetségeseiktől szabadulnak meg villámgyorsan, de saját emberüktől is simán elhatárolódnak, törlik párttagságukat, amint kiderül róluk nyilvánosan is, hogy megkérdőjelezhető tevékenységet folytatnak. Így történt ez településen is, ahol 2019-ben még lelkesen támogatták a »civil« egyéb érdekelt1-et, akit olyan hevesen védtek, hogy kolléganőnként is inzultálta az egyik férfi párttag, aki egy nyilvános fórumon kezdte gyalázni a PestiSrácok újságíróját, akinek telefonját is kicsavarta a kezéből, majd a földhöz vágta.

[4] Az »úr« egyébként azzal került korábban a figyelem fókuszába, hogy rálőtt egy fideszes képviselőre, bár ezt később úgy magyarázta, hogy figyelmeztető lövést adott le. Nos, ilyen MSZP-s bagázs támogatta tehát korábban az ellenzéki összefogás közös jelöltjét, egyéb érdekelt1-et, aki egyszemélyes döntést hozott a Covid időszakában arról, hogy felperest nevezze ki gazdasági alpolgármesterré, amire nyilván igencsak nagy szükség volt a világjárvány alatt. Úgy tudni, hogy a települési gazdasági alpolgármester saját cégét tüntethette el.

[5] »Költségvetési csalás gyanújával nyomoz a rendőrség az települési2 szervezeténél, miután a párt települési szervezetének egyik ülésén készült hangfelvétel szerint fiktív számlatömböket használtak az települési2 szocialisták

[6] – írta a Magyar Hírlap. 2015-ben már volt hasonló nyomozás; egyéb érdekelt2 (volt települési képviselő), az MSZP egykori megyei elnöke számolt be korábban a lapnak, akit emiatt a pártvezetés azonnal felfüggesztett...

[7] Jó hír, hogy a már számukra is vállalhatatlanná vált felperestől is megváltak – legalábbis ezt közölték az MSZP település közösségi oldalán. Pikáns, hogy mégis indulhatott jelöltként az a gazdasági alpolgármester, akit az a egyéb érdekelt1 nevezett ki, akitől szintén elhatárolódtak.

[8] [Képi megjelenítésű, linkelt tartalom: az MSZP település3 és környéke, Facebook-bejegyzés]

[9] »Kell még valamit mondanom, név?«

[10] A felperes helyreigazítási kérelmét az alperes nem teljesítette.

[11] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest az alábbi helyreigazító közlemény közzétételére:

[12] „A 2022.06.09. napján a »Kidobta az MSZP a települési alpolgármestert« címmel megjelent cikkünkben valótlanul állítottuk, hogy felperes ellen a cége törlése következtében gazdasági bűncselekmény miatt nyomozást indítottak. A valóság ezzel szemben az, hogy felperes ellen sem gazdasági, sem más bűncselekmény miatt nem indult nyomozás.”

[13] A közleményt a pestisracok.hu internetes sajtótermékben, mindaddig, ameddig az eredeti tartalom elérhető, de legkevesebb 60 napig önálló közleményként – mely 24 óráig a címlapon legyen elérhető – és az eredeti cikk fölé elhelyezve, Helyreigazítás címmel kérte közölni.

[14] Felszámította a perköltségét.

[15] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a közlés újságírói vélemény, következtetés, amely aktuális közéleti (politikai) vitához kapcsolódik és kellő ténybeli alapon nyugszik.

[16] A cikk írója a sérelmezett közlést az MSZP települési szervezetének Facebook-bejegyzésére alapította, amelyet a cikkben is feltüntetett. A felperes politikai közössége hivatkozott bejegyzésében megosztotta az Ébresztő, település nevű oldal írását, amelyben kifejtették, hogy felperes korábbi cégét óriási adótartozás miatt gyanús körülmények között felszámolta. Az MSZP helyi szervezete erre adott reakciójában elhatárolódott felperes cselekményétől, és azt írták, hogy „aki ilyet elkövet, annak nincs helye a közéletben”, és hogy „az MSZP település a tisztesség oldalán áll”.

[17] Az alperes azon következtetése tehát, hogy a felperes ellen gazdasági bűncselekmény miatt indítottak eljárást, kellő ténybeli alapon áll. Azt a tényt, hogy súlyos adótartozás miatt törölték a felperes cégét és azt az értékítéletet, hogy felperes saját cégét tüntethette el, a felperes sem vitatta.

[18] A cikk nem tartalmaz valótlan tényállítást. A cikkben közöltek alapján az olvasóknak lehetősége van annak megítélésére, hogy a következtetés levonására a logika szabályainak megfelelően, okszerűen került-e sor. A következtetés, vélemény pedig – annak helyességétől, helytelenségétől függetlenül – sajtó-helyreigazítás alapja nem lehet.

[19] A 3217/2020. (VI. 19.) számú AB határozatban foglaltak szerint a politikai viták keretében elhangzott állítások főszabályként még akkor is véleménynyilvánításként értelmezendők, amennyiben formálisan, a bizonyíthatósági teszt alkalmazásával tényállításnak értékelhetők. Az értékítélet türése a közszereplőnek minősülő felperes köteles.

[20] Az Alkotmánybíróság a 3107/2018. (IV. 9.) AB határozatában megerősítette, hogy politikai vitákban (különösen választási kampány során) a tényállításokra vonatkozó, a jogszerűtlenség megállapíthatósága tekintetében megengedőbb teszt alkalmazására csak szűk körben van lehetőség, vagyis a tényállítás alkotmányjogi fogalmát megszorítóan kell értelmezni.

[21] Az alperes egy felfokozott kampányban a felperes saját (volt) politikai közösségének álláspontját közölte, amelyért felelősség nem terheli.

[22] A helyreigazító közleményben a valóság közlése meghaladja a cikk kontextusa alapján a közlés valótlanságának megértéséhez szükséges információkat, a cikk tartalmán túllépő közlés, a sérelmezett közlés valótlanságának megértéséhez nem szükséges.

[23] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül tegye közzé az általa szerkesztett pestisracok.hu internetes sajtótermékben a következő helyreigazító közleményt mindaddig, amíg az eredeti tartalom elérhető, de legkevesebb 60 napig önálló

közleményként - mely 24 óráig a címlapon legyen elérhető – és az eredeti cikk fölé helyezve, „Helyreigazítás” címmel.

[24] „Helyreigazítás:

[25] A 2024. 06. 24. napján a »Kidobta az MSZP a települési alpolgármestert« címmel megjelent cikkünkben valótlanul állítottuk, hogy felperes ellen a cége törlése következtében gazdasági bűncselekmény miatt nyomozást indítottak.”

[26] Határozatának indokolásában az alkalmazott jogi rendelkezések körében idézte Magyarország Alaptörvényének IX. cikk (1)-(3) bekezdését, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 4. § (1)-(3) bekezdését, 10. §-át, a 12. § (1)-(2) bekezdését és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 495. § (1) bekezdését, valamint a 496. § (1) bekezdését.

[27] Az elsőfokú bíróság a sérelmezett szövegrészt (a felperessel szemben gazdasági bűncselekmény miatt indult nyomozás) tényállításnak minősítette.

[28] Megállapította, hogy a cikk az MSZP helyi szervezetével és azon belül azzal foglalkozik, hogy a felperes cégét adórtartozás miatt törölték. Ezzel összefüggésben közli, hogy ellene gazdasági bűncselekmény miatt nyomozást indítottak.

[29] Az elsőfokú bíróság jogértelmezése szerint politikai vitákkal kapcsolatban elfogadható a túlzó, a tényekből levont, azokhoz szorosan kapcsolódó vélemény, illetve az ún. „bizonyíthatósági teszten” túlmutatva a tényállítás is elfoglalhatja a vélemény kategóriáját. A jelen esetben azonban a cikk nem véleményként, hanem tényként közli azt, hogy a felperessel szemben nyomozás indult. Az alperes védekezése (a felperes politikai közössége által közöltekre alapozta az állításait), önmagában nem alapozza meg az „igazolatlan” (helyesen: bizonyítatlan) tényállítást. Az alperes által hivatkozottak és maga a cikk szövege sem tartalmaznak olyan állítást, mely szerint a felperessel szemben gazdasági bűncselekmény miatt nyomozás indult. A sérelmezett tényállítás bizonyítatlan, ezért helyreigazítandó.

[30] Az elsőfokú bíróság mellőzte a helyreigazító közleményből a felperes által valóságként közölni kért tény, mert megítélése szerint az a közlemény megértéséhez szükségtelen, valamint a cikk tartalmán némiképp túl is terjeszkedne, mivel a cikk egyéb – a gazdasági bűncselekményen kívül -, más bűncselekményre még csak nem is utal.

[31] A helyreigazító közlemény megjelenítésének módjáról annak figyelembevételével döntött, hogy az alperes nem vitatta a főoldalon 24 óra időtartamban történő közzétételt, másrészt azzal biztosított az alperes olvasóinak tudomásszerzése.

[32] A bíróság a felperest teljes pernyertesnek tekintette és annak alapján az alperest kötelezte a felperes javára a Pp. 81. § (1)-(2) bekezdése és a 82. § (1) és (2) bekezdése, valamint 83. § (1) bekezdése felhívásával a perköltség megfizetésére. A felperes jogi képviselőjének munkadíjáról a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján rendelkezett.

[33] Az ügyvédi munkadíj vonatkozásában utalt az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 28. § (1)-(2) bekezdésére. A felperes által előterjesztett perköltségigényt elsőként úgy minősítette, hogy azt „nem találta teljes egészében elfogadhatónak, illetve megalapozottnak, így mérsékelte az általa igényelt perköltség összegét a fenti IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján, figyelembe véve a keresetlevél előterjesztését, az azt megelőző eljárást, valamint a megtartott tárgyalást is”. Másrészt a Kúria Pfv.20887/2023/6. számú „precedensképes” döntésében (helyesen: közzétett határozatában) foglaltakra hivatkozva kifejtette, hogy a bíróságnak csak igen szűk körben van lehetősége az

ügyvédi munkadíj mérséklésére. Az ezt követő okfejtés során a felperes által kért 310.000 forint megbízási díjat – mely a csatolt szerződés szerint 200.000 forint díjat határoz meg a keresetlevél megszerkesztéséért, valamint 50.000 forint összeget a helyreigazítási kérelem után, és 60.000 forint (2 óra) konzultációs díj – a bíróság elfogadhatónak tartotta, így a 310.000 forintos összeget megállapította (elsőfokú ítélet indokolás [48]).

[34] A kereseti illetékről az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés *a*) pontja és a 39. § (3) bekezdés *b*) pontja szerint döntött.

[35] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett.

[36] Elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a helyreigazító közlemény főoldalon való közzétételének mellőzését és az elsőfokú perköltség összegének 60.000 forint összegre mérsékelését kérte.

[37] Saját perköltségét az Ükr. 3. § (3) bekezdése alapján áfával növelt összegben kérte megállapítani. Bejelentette, hogy a fellebbezés elkészítésére fordított ügyvédi munkaórák száma 2 óra.

[38] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés *a*), illetve *c-d*) pontjai szerint jelölte meg.

[39] Jogi álláspontja szerint az elsőfokú ítélet sérti az Smtv. 12. § (1) bekezdésének rendelkezését.

[40] A felperes által sérelmezett közlés újságírói következtetés, amely aktuális közéleti (politikai) vitához kapcsolódik és kellő ténybeli alapon nyugszik.

[41] A bíróság a cikk tényállítás formájában megjelenő következtetésének megalapozottságát megteremtő csekély ténybeli alap és a következtetés minőségét nem vizsgálhatja, a politikai viták és vélemények minősítésével azokat nem döntheti el. A jelen perben a tényállítás formájában megjelenő következtetés-levonás átlagosan tájékozott olvasó részéről történő ellenőrizhetősége és okszerűsége vizsgálható. A cikkben közöltek alapján az olvasóknak lehetősége van annak megítélésére, hogy a következtetés levonására a logika szabályainak megfelelően, okszerűen került-e sor. Ezt az értékelést az alapul fekvő tényadatok alapján az olvasók el tudják végezni. A következtetés, vélemény pedig – annak helyességétől, helytelenségétől függetlenül – sajtó-helyreigazítás alapja nem lehet.

[42] A 3217/2020. (VI. 19.) számú AB határozat szerint a politikai viták keretében elhangzott állítások főszabályként még akkor is véleménynyilvánításként értelmezendők, amennyiben formálisan, a bizonyíthatósági teszt alkalmazásával tényállításnak értékelhetők.

[43] A sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is.

[44] Az alperes idézte az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatának indokolásából a szabad véleménynyilvánítás védettségére vonatkozó és a 7/2014. (III. 7.) AB határozat értékítéletek megengedett határaival kapcsolatos elvi megállapításokat. Kijelentette, hogy a szakmai követelmények által megkövetelt körültekintő magatartást tanúsított az ügyben, amit azzal indokolt, hogy véleményét a felperes saját politikai közösségének állításaira alapozta, amelyről okkal feltételezhette, hogy hiteles és bizonyos információk birtokában van.

[45] Az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata szerint a tények alapján tényekre vont következtetés is minősülhet véleménynek. Ebben az esetben azt kell vizsgálat tárgyává tenni, hogy vannak-e olyan valós tények, amelyek alapján a nyilatkozó kijelentéseit

megtehetette. Vizsgálni azt kell tehát, hogy a valóságnak van-e olyan – akárcsak vékony – szelete, amely a tényre vont következtetést, mint véleményt megalapozottá teszi.

[46] A tényállítás, vagy vélemény elhatárolása során a közlemény egészét, annak összefüggéseit kell figyelembe venni (a Kúria Pfv.21222/2021/4. számú ítélete).

[47] Az alperes olvasatában a cikk szerzője a sérelmezett közlést az MSZP települési szervezetének Facebook-posztjára alapította, amelyet a cikkben is feltüntetett. A felperes politikai közössége hivatkozott bejegyzésében megosztotta az „Ébresztő, település” nevű oldal írását, amelyben kifejtették, hogy felperes korábbi cégét óriási adótartozás miatt gyanús körülmények között felszámolta. Az MSZP helyi szervezete pedig erre adott reakciójában elhatárolódott felperes cselekményétől, és azt írták, aki ilyet elkövet, annak nincs helye a közéletben, valamint kiemelték, hogy az MSZP település a tisztesség oldalán áll. Az alperes azon következtetésének tehát, hogy a felperes ellen gazdasági bűncselekmény miatt indítottak eljárást, kellő ténybeli alapja volt.

[48] A politikai közbeszéd és újságírás szabályai, szóhasználata szerint azon felperes által sem vitatott tényből, hogy a felperes saját cégét jelentős adótartozás miatt gyanús körülmények között megszüntette, az újságíró ténybeli alap birtokában fogalmazhatta meg azon értékítélettel terhelt tényállítást, hogy a felperes „gazdasági bűncselekményben” érintett.

[49] A közéleti viták során, a köznapi szóhasználatban az adózás rendje elleni tevékenység érintettsége következtében a „gazdasági bűncselekmény” kifejezés olyan tevékenységek minősítésére is használatos, amelyek jogi értelemben esetleg támadhatatlanok, de morálisan kifogásolhatók. A közlés a cikkben ismertetett tények alapján tényre levont következtetésnek, értékítéletnek minősül.

[50] A cikk írója a felperes által tanúsított magatartást morálisan aggályosnak tartotta, mivel egy önkormányzati vezető tisztség betöltése a politikai közszereplőtől kifogástalan, következetes, botrányoktól mentes magatartást kíván. A felperes cége körüli eljárás minősítésére használta a közleményben az újságíró a „gazdasági bűncselekmény” kifejezést.

[51] A cikk jelentéstartalmának egésze szempontjából azt, hogy a felperes „gazdasági bűncselekményhez” köthető, köznyelvi és nem jogi értelemben kell minősíteni. Jogi szakkifejezések szakszerűtlen – laikus – használata önmagában nem alapoz meg helyreigazítási igényt. Az ilyen véleménynyilvánítás védelmet élvez, ha a laikusként megfogalmazott véleményben megjelenő következtetés a logika alapvető szabályait nem sérti.

[52] A cikk írója a közlemény teljes kontextusa és önmagában írása címének értelmezése alapján a felperes és korábbi pártja viharos, konfliktusokkal terhelt viszonyát tette kritika tárgyává, amely kihatással volt a települési önkormányzatra, valamint ezáltal település városára, közéletére is. Közéleti vita esetén a sajtószerv a helyreigazítás kötelezettsége nélkül beszámolhat az annak során megjelent álláspontokról, értékelheti a különböző megnyilatkozásokat, azokból a véleménynyilvánítás keretein belül következtetéseket vonhat le.

[53] Az alperes jogi okfejtésének eredményeképpen megállapította, hogy az újságíró következtetése a logika szabályaival teljes mértékben nem ellentétes, helyreigazítás elrendelésének alapjául így nem szolgálhat akkor sem, ha a felperesnek nem tetsző, általa igaztalannak vélt értékítéletet fogalmaznak meg.

[54] Az alperes másodlagos fellebbezési kérelemben kifejtett érvelése szerint a helyreigazítás közzétételének módja sérti az Smtv. 12. § (2) bekezdését, mivel túlterjeszkedik azon törvényi fordulaton, hogy a helyreigazítást „a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben” kell közzétenni. A duplikált közzététel nincs összhangban az idézett jogszabályi rendelkezéssel, hiszen a főoldalon csak a cikk címe jelenik meg, így az elsőfokú

bíróság rendelkezése a jogszabályi követelményekkel nem áll összhangban. Egy közlemény miatt többszörös helyreigazításnak nincs helye.

[55] Az alperes okfejtése szerint az ítéltábla gyakorlata az, hogy a közleménynek vagy a címdalán, vagy a cikkel egy helyen szükséges megjelennie és abban az esetben, ha a cikkel egy helyen jelenik meg, a főoldalon 24 órán keresztül csak a helyreigazítás tényére kell az adott sajtóterméknek hivatkoznia. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság kizárólag az egyik helyen való közzétételt ítéltette volna meg jogszerűen.

[56] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított 310.000 forint ügyvédi munkadíj eltúlzott. Az ügy megítélése egyszerű volt, az ügyben egy tárgyalás megtartására került sor, ezért a felperes részére megítélt ügyvédi munkadíj összegének mérséklése indokolt. Kérte az Ükr. 6. §-a alapján a munkadíj mérsékelését.

[57] A Kúria Pfv.20995/2023/4. számú ítéletében levezette, hogy a jogi képviselő munkadíja szabad megállapodás tárgya, ugyanakkor az Ükr. alapján a bíróság azt indokolt határozattal mérsékelheti, ha az nem áll arányban a kifejtett ügyvédi tevékenységgel. Az első fokon megítélt perköltség összegének leszállítása azért indokolt, mert a keresetlevél jelentős része jogszabályi idézeteket tartalmazott, jelentős terjedelemben alaki elemek szerepeltek benne, a jogi érvelés kimondottan rövid volt. Azt is értékelnie kell a bíróságnak, hogy indokolt készkiadás nem merült fel, és a per tárgyának értéke mindössze 600.000 forint. Az elsőfokú bíróság az ügyben egyetlen tárgyalást tartott és egy jogkérdésben kellett állást foglalnia.

[58] A felperes jogi képviselője által kifejtett munka jellege és mennyisége 2 ügyvédi munkaóránál magasabb teljesítés megállapítását nem indokolja.

[59] A sajtószerv túlzott mértékű perköltség fizetésére kötelezése veszélyezteti a sajtó működését, alkotmányos rendeltetésének betöltését, valamint az olvasók megfelelő tájékoztatását. A sajtó alkotmányos feladatát teljesíti azzal, hogy a társadalom egésze szempontjából lényeges kérdésekben tájékoztatást ad az olvasók széles rétege számára. A sajtó szerepe nem megkerülhető a közgondolkodás alakításában, a társadalom tudatosságának elősegítésében. A sajtó ezen szerepének betöltését azonban az eltúlzott perköltség nagymértékben megnehezíti, az újságírók önkorlátozásra készítheti, amely hosszú távon sajtószabadság korlátozásával is jár.

[60] A felperes fellebbezési ellenkérelme az ítélet helybenhagyására és az „alperes” másodfokú perköltségben marasztalására irányult. Másodfokú perköltségét a csatolt díjmegállapodás alapján számította fel 180.000 forintban (60.000 forint konzultációs és 120.000 forint iratszerkesztési munkadíj összegeként).

[61] Megítélése szerint a perben vizsgált közlés jelentéstartalmát az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg. Köztudomású tény, hogy sem a felszámolási, sem egyéb cégtörlésre irányuló eljárás – pl. kényszerítéskorlátozás, végelszámolás – nem büntetőjogi kategória, ugyanakkor bármely gazdasági vagy más bűncselekmény miatti eljárás megindítása, lefolytatása bizonyítható tény, nem pedig vélemény, amire következtetés alapján el lehet jutni.

[62] A felperes értelmezésében az a körülmény, hogy valakinek az érdekeltségébe tartozó céget felszámolják semmiképpen nem elegendő, „vékony ténybeli alapként” annak a valószínű ténynek a közlésére, hogy a felperes gazdasági bűncselekmény követett el.

[63] A büntetőeljárás megindulására vonatkozó tényt jóhiszeműen nem lehet állítani.

[64] Az Alkotmánybíróság kijelentette, hogy a tények meghamisítására nem vonatkozhat az alkotmányos védelem, ezért még a büntetőjogi szankcionálás sem eltúlzott abban az esetben, ha a becsület csorbitására alkalmas tényt állító tudta, hogy a közlése

valótlan, vagy azért nem tudott annak valótlanágáról, mert a foglalkozása alapján elvárható körütekintést elmulasztotta.

[65] Nyilvánvaló, hogy az a valótlan tényállítás, miszerint felperes ellen büntetőeljárás indult, a becsület csorbítására alkalmas tényállítás, így ezen tényállítása valótlanágáról vagy tudott az alperes és ennek ellenére szándékosan közölte, vagy azért közölte, mert a foglalkozása alapján elvárható körütekintést elmulasztotta. A felperes sajtó-helyreigazítási igényét mindkét eset megalapozza.

[66] A felperes ügyvédi munkadíja nem éri el a 2024-ben a vállalkozói szektorra mért, havi bruttó 598.000 forintot és nyilvánvalóan nem befolyásolja a sajtószabadság határait sem. Ezzel szemben a nyilvános cégszerzők szerint az alperes kiadójának tavalyi évi árbevétele közel 1.600.000.000 forint, adózott eredménye pedig 20.000.000 és 50.000.000 forint között volt.

[67] A fellebbezés részben alapos.

[68] Az elsőfokú ítéletnek nem volt jogerőre emelkedett része, ezért a felülbírálat a teljes döntésre vonatkozott. Az alperes a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* és *d)* pontjának alkalmazását nem indokolta. A felülbírálat *a)* pont szerinti jogszabályi alapja azért nem alkalmazható, mert a fellebbező egyáltalán nem kérte a bizonyítás eredményének okszerűtlenné minősítését, és ennek alapján a tényállás módosítását vagy kiegészítését. A *d)* pont szerinti felülbírálati jogkör pedig azért nem releváns, mert az elsőfokú bíróság nem az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntést. Ezek a jellemzők pedig – az *a)* vagy a *d)* pont szerint minősülő jogkör gyakorlásának alapjául szolgáló, egyértelmű körülmények hiányában – kizárták az ilyen módú felülbírálatot.

[69] Az előbbi okokból – a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között – a Fővárosi Ítéltábla a határozatot a Pp. 369. § (3) bekezdés *c)* pontja alapján bírálta felül.

[70] Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú döntés az irányadó anyagi jognak részben nem felel meg, a rendelkezésre álló tényekből az Smtv. 12. § (1) bekezdés rendelkezésének alkalmazásával levont jogkövetkeztetés helyes, a helyreigazítás elrendelt módja azonban jogszabálysértő.

[71] A Fővárosi Ítéltábla abból indult ki, hogy az Smtv. 12. § (1) bekezdés ügyre vonatkozó első és második fordulatából következően sajtó-helyreigazításnak valótlan tények állítása vagy híresztelése esetén van helye. A tisztán értékítéletet tartalmazó, véleménynek minősülő kijelentések helyreigazítása fogalmilag kizárt. A keresettel helyreigazítani kért kijelentés tényként vagy véleményként (értékítéletként) minősülését pedig a bíróságnak kell meghatároznia, e kötelezettség nem a felek jogi álláspontjának függvénye.

[72] Az elsőfokú bíróság határozatának indokolása nem hagy kétséget afelől, hogy figyelembe kívánta venni az ügy alapjogi vonatkozásait. Mérlegelte a cikkben tárgyalt téma közügybe tartozó vonását a közlés minősítésének és a felperes tűrési kötelezettsége határainak megállapításánál. Általános megállapításaival az ítéltábla is egyetért. Helyesen idézte a sérelmezett közlés értékelése előtt az Alkotmánybíróságnak a szólásszabadság alkotmányos védettségéből következő értékelési szempontjait is. Az ítéltábla a mérlegelő tevékenység eredményével, a perben vizsgálandó közlés minősítésével is egyetértett.

[73] Az Alkotmánybíróság iránymutató határozataiból vett, az ítélkezési gyakorlatba beépült szempont szerint a mérlegelés során alapvető jelentősége van az alperes által hivatkozott körülménynek, a választási kampány felfokozott helyzetének, a konkrét ügy összes körülményének és annak is, hogy a beszéd megengedett határainak kitágítása azt a célt szolgálja, hogy a jelöltek egymás programját, alkalmasságát minél szabadabban kritizálhassák (a Kúria Pfv.20251/2021/4., Pfv.21320/2022/5., Pfv.20643/2023/7. számú ítélete).

[74] A 3107/2018. (IV. 9.) AB határozattal megerősített értékelési elv szerint politikai vitákban (különösen választási kampány során) a tényállításokra vonatkozó, a jogszerűtlenség megállapíthatósága tekintetében megengedőbb teszt alkalmazására csak szűkebb körben van lehetőség, vagyis a tényállítás fogalmát megszorítóan kell értelmezni. Ha az egymásról megfogalmazott kijelentések közvetlenül a közéleti szereplők politikai tevékenységére, programjára vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha azokat állító módon fogalmazták meg is – vélelmezhető a közlés véleményként való értelmeződése.

[75] Az előbbieket figyelembevételekor alapvető jelentősége van annak, hogy a tények véleményként vélelmezésére vonatkozó megállapítást az Alkotmánybíróság az olyan kijelentésekről tette, amelyekre nyelvi megfogalmazásuk miatt tényállításként kell tekinteni, a megszólalás közege azonban az alkotmányos szempontból védettebb beszédé. Ennek következményeként a kampány témaköréhez tartozó közlések szűkebb és tágabb környezete azok jelentéstartalmát átértékeli és végeredményben a megszólaló értékítéleteként értelmezendővé teszi.

[76] A jelentéstartalmat a választópolgárok szemszögéből kell meghatározni, akikkel kapcsolatban feltételezni kell, hogy a közügyek demokratikus vitája során – mint a vita érintettjei – a politikai történéseket a maguk összefüggéseiben értelmezik, tisztában vannak a pártpolitikai véleménynyilvánítások figyelemfelkeltésre és túlzásokra hajlamos jellemzőivel {3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [28], 3240/2019. (X. 17.) AB határozat, Indokolás [29]}. A kampány-tárgyú, a sajtó által közzétett megszólalások olvasóközönségéről tehát feltételezni kell az említett tulajdonságokat.

[77] A Magyarországon 2024. június 9-én tartott önkormányzati választások napján megjelent, a bevezetőt leszámítva mindössze öt bekezdésből álló cikk lényegi mondandója az, hogy az ellenzéki pártok még politikai hasonlóságaik ellenére rendre elhatárolódnak egymástól. Az általuk korábban a választási győzelem érdekében alakított pártszövetség tagjai között nincs szolidaritás. A cikk szerzője ezzel kapcsolatos véleményét egy konkrét példával kívánja alátámasztani: bemutatja az MSZP települési szervezetének egyéb érdekelt polgármesterrel kapcsolatos eljárását. A leírás kiemeli azt az ellentmondást, hogy a 2019-es választási időszakban még támogatott személyről a jelenlegi kampány során kijelentették, hogy alkalmatlan a város vezetésére. A támogatást annak ellenére is megvonták tőle, hogy kinevezte az MSZP-s felperest („gazdasági”) alpolgármesterre, holott annak cégét „adótartozás miatt törölték és gazdasági bűncselekmény miatt indítottak ellene nyomozást”.

[78] Az „települési2 szocialisták” ellen költségvetési csalás miatt indult eljárás említése után a cikk szerzője visszatér a felpereshez, közölve, hogy a települési MSZP közösségi oldalán megjelent közlemény szerint a felperes már számukra is vállalhatatlan lett és megváltak tőle, annak ellenére is, hogy indult a 2024-es önkormányzati választásokon. Az írás a közlemény képernyőfotója után személyi, korábbi MSZP-s miniszterelnöknek az ún. Őszödi beszédéből (2006. május 26.) vett, elhíresült mondattal fejeződik be. Az idézett szöveg az MSZP-vel kapcsolatos kritikaként a párt hiteltelenségének szimbólumává vált.

[79] A tartalom alapján az írás az önkormányzati választásokon induló baloldali pártok hiteltelenségét kívánja bizonyítani az olvasóknak.

[80] Az ügy körülményei – elsősorban az önkormányzati választással kapcsolatos tartalom és a megjelenés időpontja – alapján a sérelmezett szövegrész tekintetében érvényesül az az értékelési szempont, hogy választási kampány idején bárki, így a sajtó is részt vehet a jelöltek alkalmasságát érintő politikai vitákban. Amennyiben az ennek során megfogalmazott közlésnek az eset összes körülményei alapján tulajdonítható olyan jelentés, amely szerint az vélemény-nyilvánításnak minősül, azzal szemben nincs helye igazításnak (a Kúria Pfv.20813/2020/5., Pfv.20814/2020/5. számú ítéletei).

[81] Az alapvetően a baloldali pártok lojalitását bíráló cikkben sérelmezett mondatot az ítéltábla arra figyelemmel vizsgálta meg, hogy megnyilatkozásnak a közügyek vitája, kiváltképp a lefolyt önkormányzati választási kampány sajátosságaira tekintettel észszerűen tulajdonítható-e olyan jelentés, amely szerint a közlést a választók a felperes múlt- vagy jövőbeli politikájára vagy jelölti minőségében alkalmasságára vonatkozó politikai véleményként (nem pedig szó szerint) értelmezik.

[82] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a közlés tényállítás. A kijelentés közvetlenül a bevezetőben szerepel („úgy nevezte ki az MSZP-s gazdasági alpolgármestert, hogy felperes cégét korábban adótartozás miatt törölték és gazdasági bűncselekmény miatt indítottak ellene nyomozást”), további magyarázatot nem fűz hozzá. Csak a cikk második bekezdésében említi meg bizonytalan vélekedését („Úgy tudni, hogy a települési gazdasági alpolgármester saját cégét tüntethette el”). A felperesről utoljára a negyedik bekezdésben ejt szót: közölve, hogy már az MSZP számára is „vállalhatatlanná vált felperestől is megváltak”.

[83] A sérelmezett szövegrész a teljes cikkel együtt értelmezve azt a jelentéstartalmat közvetíti az átlagos ismeretekkel és intelligenciával rendelkező olvasónak, hogy a felperessel szemben közelebbről meg nem határozott gazdasági bűncselekmény miatt folyt nyomozás. A szöveg tárgyilagos információ átadás, nem jelenít meg bírálatot, értékelő eleme nincs, ezért megfogalmazásából eredően véleményként sem értékelhető.

[84] A szövegen belüli olyan tényállításnak minősül, amelynek szerepe egyéb érdekelt polgármester politikai hitelességének megkérdőjelezése, a vele szembeni bírálat (olyan személyt is nevezett ki alpolgármesterré, aki gazdasági bűncselekményben érintett) okszerűségének alátámasztása. Vagyis szerepe az, hogy a cikkben egyébként egyértelműen azonosítható értékítélet (a polgármester tisztességtelen, hiteltelen személy) egyik ténybeli alapjául szolgáljon.

[85] Nem változtat az előbbi jelentéstartalom a tájékozott választópolgárnak tulajdonított ismeretek alapján elvégzett értelmezés sem. Azt kell feltételezni, hogy az olvasók a megelőző (2019-es) önkormányzati választás eseményeit és az azóta eltelt időszakot is ismerik, tudják, hogy a sajtó gyakran foglalkozott a jelöltek alkalmasságával, a választási rendszer anomáliáival, továbbá közismert, hogy a baloldali pártok választási szövetsége számos konfliktussal volt terhelt.

[86] A perben vizsgált kijelentés nem közéleti szereplő sajtótájékoztatóján elhangzott, a kampányra vonatkozó, a politikai ellenfélről tett kijelentés híresztelése, ezért a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban meghatározott alkotmányos követelménynek az értékelésnél nincs szerepe. Az írás számos konkrétumot tartalmazó az alperes által szerkesztett sajtótermék politikai állásfoglalásához igazodó véleménycikk.

[87] A sérelmezett közlést az olvasók – a szerző értékelésében az annak alapjául szolgáló, hivatkozott tények körében szereplő volta miatt – kifejezetten olyan tényként kezelik, amely bizonyítékkul szolgál a korábbi baloldali városvezetés korruptségára, alkalmatlanságára. A tényként értelmezés miatt pedig nincs jelentősége annak, hogy egyebekben a 2024. június 9-i választásokat megelőző kampánynak sajátossága volt a szokásosnál durvább hangnemű politikai vita előtérbe kerülése, a jelöltek éles kritikáinak napirenden tartott megjelenítése.

[88] Az alperes felelőssége a reá vonatkozó szakmai szabályok és azokból következő elvárások szerint ítélt meg. A tényállítást nem bizonyította, így azt valótlannak kell tekinteni és helyre kell igazítani.

[89] A továbbiakban a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a közzététel módjával kapcsolatos rendelkezéseire vonatkozó részében bírálta felül.

[90] Ennek eredményeként az ítéltábla a fellebbezésnek a közzététel módjára vonatkozó rendelkezés megváltoztatására irányuló részét alaposnak tartotta.

[91] A Kúria irányadó jogértelmezési gyakorlata szerint a polgári perrendtartás a sajtó-helyreigazítás iránt indult perben keresetnek helyt adó ítélet tekintetében csupán arról rendelkezik, hogy a bíróságnak az ítéletben meg kell határoznia a közzététel módját és határidejét, valamint a helyreigazító közlemény szövegét. A felperes szubjektív jogvédelme miatt a bíróság mérlegelésére bízta, hogy a kereset és ellenkérelem keretei között hogyan fogalmazza meg a helyreigazító közlemény pontos szövegét. A perben meghatározott szövegű helyreigazítási közlemény nem mutathat túl annak célján, a közölt téves tények kiigazításán (a Kúria Pfv.20078/2021/4. számú ítélete).

[92] Sajtó-helyreigazítás iránt indult eljárásban a sajtószerv által önkéntesen közzétett helyreigazítás esetén a helyreigazítás megfelelőségének vizsgálata során az összes körülményt figyelembe kell venni annak értékelésénél, hogy a közölt helyreigazítás alkalmas-e rendeltetésének betöltésére, elhelyezése, megjelenítési módja és tartalma megfelel-e a helyreigazítással szemben támasztott követelményeknek (a Kúria Pfv.20076/2022/4. számú ítélete).

[93] A közzététel módjának meghatározása során azt kell szem előtt tartani, hogy a helyreigazító közlemény betöltse rendeltetését. Ennek megvalósulása érdekében a bíróság törvényi felhatalmazás alapján korlátozhatja a sajtó képviselőinek szerkesztési szabadságát. A sajtótermék tartalmának bíróság által történő alakítása révén megvalósuló korlátozás azonban a szükséges mértéket nyilvánvalóan nem haladhatja meg. A bíróságnak ezért mindig az ügy körülményeitől függően kell döntenie a helyreigazító közlemény szövegéről, valamint a megjelenítés technikai feltételeiről, a közlemény tipográfiai és egyéb vonásairól.

[94] A jelen esetben a teljes helyreigazító közlemény főoldalon és az eredeti cikknél történő egyidejű közzététele túlterjeszkedik a sajtó-helyreigazítás törvényi célján. A főoldalon szükséges, egyben elégséges módon elhelyezett mondatból egyértelműen megállapítható, hogy a helyreigazítás mivel kapcsolatos, annak tartalma nem félreérthető. A helyreigazítás tényére történő figyelemfelhívás a címdoldalon elegendő információt nyújt ahhoz, hogy a felperes személyére vonatkozó hír iránt érdeklődő olvasó a – linkelt tartalommal megjelenő – szöveg segítségével az eredeti cikkekre keressen és azt a helyreigazítással együtt olvashassa.

[95] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és elrendelte, hogy a teljes helyreigazító közleményt az alperes ne a főoldalon, hanem a cikk linkjén, az eredeti cikkel együtt tegye közzé. Az ítélet végrehajtására az Smtv. 12. § (2) bekezdése szerinti határidő betartásával kötelezte az alperest.

[96] Alapítan a fellebbezésnek az elsőfokú bíróság által a felperes javára meghatározott perköltség mérsékelésére vonatkozó része. A kérelem indokai nem alkalmasak az alperes kiadója által fizetendő összeg csökkentésére. A keresetlevél hiánypótlásra nem szorult, azt az elsőfokú bíróság a perfelvételre alkalmasnak tartotta. A perfelvételi irat alaki és tartalmi elemei tehát hiánytalanul megvoltak. Azt a körülményt, hogy indokolt készkiadás nem merült fel, az elsőfokú bíróságnak azért nem kellett külön értékelnie, mert ilyet a felperes a perköltségben külön nem is számított fel, az a szerződés 5 pontja szerint a kikötött díjba eleve beleértendő. A felperes munkadíjigényét három tételből állította össze, amelyek egyike sem teszi indokolttá az eltérést engedő jogi rendelkezés alkalmazását.

[97] Lényeges peradat továbbá, hogy az alperes jogi képviselője az írásbeli ellenkérelemben a felszámítás alapjául szolgáló adatokat nem tette vitássá, a perfelvételi tárgyaláson pedig mindössze a perköltséget általánosságban vitató nyilatkozatot tett azzal, hogy az összeget legfeljebb 100.000 forintban ismeri el. Az elsőfokú eljárásban előterjesztett

nyilatkozat hiányosságai a fellebbezési eljárásban már nem pótolhatóak, mert a konkrét indokok előadására az alperesnek az elsőfokú eljárásban lehetősége volt.

[98] Az előbbi okok miatt a felszámított ügyvédi munkadíj mérsékelésének az Ükr. 3. § (6) bekezdése alapján nincs helye, az ítélet erre vonatkozó rendelkezését az ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[99] A fellebbezés részben eredményes, ez azonban a pernyertesség-pervesztesség arányán nem változtat. Mivel a másodfokú bíróság az ítéletet csak a helyreigazító közlemény szövegének megjelenítésére vonatkozó részében változtatta meg, a felperest az első- és a másodfokú eljárásban is pernyertesnek kell tekinteni. Erre figyelemmel az ítéltábla a fellebbezési illeték megfizetésére az alperes kiadóját kötelezte a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése, a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján, az Itv. 39. § (3) bekezdés *b)* pont második francia bekezdésére és *c)* pontjára, valamint a 46. § (1) bekezdésére tekintettel.

[100] A felperes jogi képviselőjének munkadíját szabályosan számította fel [Pp. 81. § (1)-(3) bekezdés, Ükr. 2. § (1) bekezdés *a)* pont], ezért az így meghatározott összeg megfizetésére az ítéltábla ugyancsak az alperes kiadóját kötelezte [Pp. 83. § (1) bekezdés, 499. § (1) bekezdés].

[101] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájának száma 10032000-01070044-09060018.

[102] A másodfokú bíróság tájékoztatja az alperest (illetve kiadóját), hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak a megjelölt határidőben önként nem tesz eleget, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2025. január 21.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró

Dr. Ribai Csilla s.k.
bíró